

Državni zbor Republike Slovenije
Poslanska skupina Zaveznitvo Alenke Bratušek

Pripombe na predlog Zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o lokalni samoupravi z dne 07. 11. 2014

Spoštovani podpisniki predloga Zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o lokalni samoupravi Jani Möderndorfer, Alenka Bratušek, Peter Vilfan in Mirjam Bon Klanjšček!

V Iniciativni mestni zbor pozdravljamo pobudo poslank in poslancev, podano dne 07.11.2014, za spremembo Zakona o lokalni samoupravi (Ur.l.RS, št. 94/07 - UPB, 76/08, 79/09, 51/10 in 40/12 – ZUJF), s ciljem ureditve instituta odpoklica županje oz. župana.

Naj uvodoma pojasnimo, da se predlog bistveno ne razlikuje od Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi (ZLS-S) EVA 2013-1711-0087, ki ga je pripravilo pristojno ministrstvo v začetku tega leta.

Inicijativa mestni zbor (IMZ) je z Ministrstvom za notranje zadeve sodelovala pri pripravi tega predloga in je na delovnem obisku dne 11. 12. 2013 podala svoje predloge, ki naj bi bili preučeni za možno vključitev v predlog zakona. Tako se je na pobudo IMZ v predlog sprememb zakona vključilo možnost odpoklica političnih predstavnikov občanov, olajšalo izvajanje ljudske iniciative, povečalo javnost delovanja nadzornih odborov, omejilo število in možnost poklicnega opravljanja funkcij županov in podžupanov ter med temeljne naloge občin dodalo vključevanje občanov v procese odločanja. Tudi h končnemu predlogu zakona je IMZ podala komentarje in predloge, ki so stremeli k izboljšanju in konkretizaciji navedenih instrumentov.

V zvezi z odpoklicem županje oz. župana smo tako predlagali sledeče dopolnitve, ki vam jih podajamo v nadaljevanju.

Predlog odpoklica župana in mestnega sveta je dober, vendar menimo, da predlog nepotrebno omejuje pravico občank in občanov, saj so zastavljeni pogoji previsoki in v praksi ne bodo izvedljivi. Predlog mora biti oblikovan tako, da ne bo zgolj na papirju uzakonil legitimne zahteve, ki so jo izrazili državljanke in državljani, temveč tudi predstavljal realno možnost, ki bo na eni strani odvrčala župan(j)e ter mestne svetnice in svetnike od delovanja v nasprotju z voljo ljudstva, hkrati pa večala stopnjo zaupanja ljudi v demokracijo in politične institucije. Navedeno je možno zgolj v primeru, da so pogoji za uspeh uveljavljanja razumno nastavljeni in za različne občine približno enako zahtevni.

V primerjavi s praksami iz tujine je pomembno poudariti dejstvo, ki je specifično Sloveniji. Pri nas je glasove podpore neki pobudi možno oddati le na upravni enoti ob prisotnosti uradne osebe, medtem ko se v tujini glasovi podpore lahko oddajajo na različnih in mnogoterih lokacijah ali celo na domu. Zaradi tega je primerljiv odstotek potrebnih podpisov v Sloveniji mnogo težje zbrati. To je nujno upoštevati pri določitvi števila potrebnih podpisov, če naj bi bil instrument izvajan.

Ocenjujemo, da bi pobuda za odpoklic, kot je zastavljena v predlogu, verjetno uspela v mariborskem primeru župana Franca Kanglerja, vendar tega ne moremo z gotovostjo trditi. Stanje, kjer pa se lahko odvije več protestnih shodov, katerih se udeleži tudi do četrtnina celotnega števila volivk in volivcev, hkrati pa ni mogoče z gotovostjo trditi, da bi pravna pot, kot je predlagana v tem predlogu uspela, kaže na to, da so pogoji za uspešno uporabo odpoklica bistveno preostri in se glede na edinstvenost mariborskih vstaj v našem prostoru poraja dvom, če bi v kakršnemkoli drugem primeru sploh lahko bili uspešni.

Prav tako zbode v oči očitna neenakost pogojev razpisa med različnimi občinami. Zaradi zahtevanih kvorumov je namreč v nekaterih občinah precej lažje sprožiti postopek odpoklica kot v drugih. Zelo zgovorna je primerjava med prestolnico Ljubljano in tretjim največjim mestom, Celjem. Zahtevo za odpoklic lahko v Ljubljani vloži že 4,3 % volivcev, medtem ko je že v tretjem največjem mestu potrebno zbrati podpise 20 % volivcev. Torej je v Ljubljani več kot dvakrat lažje sprožiti zahtevo kot v drugem največjem mestu Mariboru, ter več kot štirikrat lažje kot v katerem koli drugem mestu v Sloveniji. Podobno stanje se pokaže pri zbiranju podpisov za začetek pobude, kjer je v Ljubljani prav tako dvakrat lažje sprožiti pobudo. **Predlagamo, da se problem previsokih zahtev za uspešnost odpoklica ter neenakosti v zahtevnosti sprožitve pobude med občinami rešijo na ta način, da se število podpisov za sprožitev pobude zniža na 1 %, ki je bolj dosegljiv in relativno enak med občinami, hkrati pa se potrebno število podpisov za zahtevo za razpis glasovanja zniža na 5 %, kar izenači prestolnico z ostalimi občinami.**

Z instrumentom odpoklica župana, kot je predlagan, se v referendumsko in glasovalno prakso pri nas uvaja nova omejitev v obliki minimalne udeležbe na glasovanju. Ta omejitev ni v uporabi v nobenem drugem primeru, kar nam jasno kaže, da se legitimnost glasovanja v nobenem drugem primeru ne povezuje s številčnostjo udeležbe. To dokazujejo primeri iz preteklosti, na primer volitve za župana, kjer je bila volilna udeležba tudi pod 15 % (Metlika), pa tudi cela serija volitev v reprezentativna telesa, ki razpolagajo z javnim denarjem – tam je bila udeležba okoli 2 % (študentske volitve na Primorskem). Menimo, da volivci tudi s svojo neudeležbo na glasovanju sporočajo svojo voljo.

V skladu z navedenimi mnenji predlagamo, da se predlog spremembe Zakona modificira v točkah:

- 1. znižanje praga za vložitev podpore na 1 % volivcev (prej 2 %);**
- 2. poenotenje veljavnosti zahteve oz. pobude na 5 % volivcev (prej 20 % oz. ne manj kot 90 in ne več kot 10.000);**
- 3. brezpogojni odpoklic z glasovanjem večine volivcev (prej zahteva po 90 % udeležbi volivcev, ki so glasovali na zadnjih rednih volitvah).**

Lepo vas pozdravljamo!

Iniciativa mestni zbor

Dokument je posredovan tudi:

- Ostalim poslanskim skupinam v DZRS
- Medijem
- Širši javnosti